

Hjálp, eg skal halda framløgu!

- Hvussu fyrireiki eg meg?
- Hvussu skipi eg innihaldið?
- Hvussu geri eg eitt handrit?
- Skal eg brúka hjálparamboð?
- Hvat skal eg fara í?
- Hvat geri eg við nervøsitet?
- O.m.a.

Demokratia – Nevndin fyri øktum kvinnuleikluti í politikki 2011

Fyrireiking

Fyrireika teg altíð væl til framløguna.

Áðrenn tú skalt leggja fram, ger tær heilt greitt, hvat endamálið við framløguni er, hvønn tú vilt røkka, og hvussu. Set tær sjálvari spurningarnar:

- Hvørjum skalt tú tosa fyrri? (málbólkur)
- Hvat skalt tú tosa um? (evni)
- Hví skalt tú gera tað? (endamá)l
- Nær og hvar skal tað vera?
- Hvussu leingi skal framløgan vara?
- Er neyðugt at gera nakrar kanningar áðrenn?

Málbólkur

Tað er umráðandi at vita mest møguligt um áhoyrararnar, so tit kunnu samskifta best møguligt. Kanna so vítt gjørligt:

- Hvørjir eru áhoyrararnir, og hvørjar fortreytir hava tey (vitan um evnið, førleikar, útbúgving, royndir, áskoðanir, vinnugrein, aldur, kyn osfr.). Hetta hevur týdning fyrri, hvat orðaval tú skalt velja. Um tú brúkar fakorð, sum tú ikki ert vís í, at øll skilja, greið so frá. Hvussu nógvir áhoyrarar eru? Eru tey positiv, negativ ella neutral/líkasæl viðvíkjandi evninum? Eru tey áhugað í evninum? Koma tey sjálvboðin at lurta, ella verður tað kravt av teimum? Hava øll nøkulunda somu fortreytir og væntanir, ella er bólkurin blandaður? Tað ber ikki til at gera eina framløgu, ið fangar øll; um bólkurin er blandaður, vel so ein høvuðsmálbólkur burturúr at venda tær (mest) til, t.d. tey sum tú væntar fara at bera boðskapin víðari. Ella laga framløguna til teir ymsu bólkar, so tú byrjar hana breitt við at tosa til øll og síðan vendir tær meira nágreiniliga til ymsar úrvaldar málbólkar.
- Hvat vilja tey hava burturúr – vænta tey sær eitt stutt innliti í nakað, vænta tey sær at vita ella duga nakað, ella vænta tey verða sannførd fyrri ella ímóti onkrum?
- Hvat vilt tú hava burturúr. Hvat ætlar tú, at áhoyrararnir skulu vita, duga, hugsa, meina ella gera aftaná framløguna? Ger tær hetta greitt. Um tú vilt sannføra nakran, met so um, í hvønn mun tað loysir seg at venda sær til teirra, sum longu eru samd ella ósamd. Orkan er ofta best brúkt uppá millumbólkin – tey ivasomu, líkasælu ella neutralu. Gev teimum nakað, tey ikki longu vita, og gev teimum á tann hátt grundarlag at taka støðu útfra. Men lat ikki tey samdu og ósamdu vera við sviðusoð. Fá tey samdu at taka stig, spjaða boðskapin, dyrka eldhugan. Virð sjónarmiðini hjá teimum ósamdu, men royn at fáa tey at síggja størri heildir. Set spurnartekin við útgongustøðið hjá teimum. Bygg á tað, tit eru samd um.

Innihaldið í framløguni

Um tú veitst nógv um evnið, tú skalt tosa um, vel so út, hvat tú ætlar at leggja dent á. Hevur tú tørv á fleiri upplýsingum, fá fatur á teimum og set teg væl inn í tilfarið.

Byrja breitt – lat hugin reika og skriva stutt niður tað, tú ætlar at tosa um – brúka stikkorð, tekningar, talvur, myndir, symbol o.t. Tak ivaleyst við í fyrstu syftu, sjálvst, tú ikki fær tíð/møguleika at brúka alt.

Tá tú ikki kanst koma í tanka um meira, er tíð at velja út tey undirevni, tú ætlar at tosa um. Ansa eftir, ikki at hava ov nógv ymisk evni ella undirevni í somu framløgu. Ov nógv ymisk evni virka ørkymlandi og gera tað trupult at minnst boðskapin aftaná. Hugsa eisini um at laga framløguna eftir, hvussu nógva tíð tú hevur, og hvør málbólkurin er.

Dispositión

Skipa nú tilfarið í eina dispositión. Hugsa um, í hvønn mun og nær tú vilt hava spurningar: aftaná hvørt undirevni ella til seinast, aftaná framløguna. Lat endamálið við og longdina á framløguni avgera, hvørja dispositión tú velur. Dispositiónirnar niðanfyrri eru uppskot til eina framløgu, har eitt hugskot, uppskot ella sjónarmið skal berast fram. Er talan um eina stutta framløgu, t.d. 3-10 min, kann tann vanliga dispositiónin vera hóskandi. Er framløgan longri, t.d. 15-30 min, ber til at gera meira burturúr, og her kann útbygda dispositiónin vera betur hóskandi.

Avgerandi munurin millum styttru og longru dispositiónina er, at í tí longru er eitt høvuðsevni, ið verður umrøtt sum grundarlag fyri pástandinum/boðskapinum. Í tí longru er eisini betri pláss til at gera meira burtur úr bakgrundini og samanumtøkuni.

Vanlig dispositión	Útbygda dispositión
<ol style="list-style-type: none">1. Inngangur2. Boðskapur/pástandur3. Grundgeving4. Dømi (highlights)5. Hugsað grundgeving ímóti (highlights)6. Endi	<ol style="list-style-type: none">1. Inngangur2. Høvuðsevni3. Boðskapur/pástandur4. Bakgrund – um teg sjálva (highlights)5. Grundgevingar og sjónarmið6. Samanumtøka – hæddarpunkt í framløguni (highlights)7. Endi

1. Inngangur

Byrjanin hevur stóran týdning fyri, um tú megnar at fáa áhoyrararnar við.

Tummilfingrareglan er, at tey fyrstu 30 sekundini eru avgerandi fyri, um tey tíma at lurta eftir. Legg fyri við t.d. eini persónligari hending, eini anekdotu, einum orðatakum, einum setningi, einum pástandi ella tilíkum, sum hevur við evnið at gera, og sum fangar áhoyrararnar. Ger skjótt av í eini stuttari framløgu, ger eitt sindur meira burturúr í eini longri framløgu. Byrja ongantíð við nøkrum umberingum ella praktiskum upplýsingum. Byrja heldur ikki við eini krøniku, tí um hon dettur á

gólvið, verður stemningurinn oyðilagdur. Ver ekki ov langrøkin, ikki presentera teg í detaljum, bíða við tí, til tú hefur fingið samband við áhoyrararnar.

2. Høvuðsevni

Halt ein lítlan steðg aftaná byrjanina og sig so í einum setningi, hvat tú fert at tosa um (høvuðsevni)

3. Boðskapur/pástandur

Um ikki serligar orsøkir eru ímóti, fá so boðskapin fram tíðliga, tá uppmerksemið hjá áhoyrarunum er størst

4. Bakgrund

Her kanst tú siga meira um teg sjálva, um relevant. Orsøkin til, at tað er betri at bíða við hesum til her í longri framløgum, er, at inngangurin í sjálvum sær virkar sterkari enn ein presentatióin. Tá áhoyrararnir vita, hvat høvuðsevnið og boðskapurin er, verður tað meira spennandi at vita, hvør tú ert.

5. Grundgeving og evt. sjónarmið

Fleiri sløg av grundgevingum eru:

Serfrøðingagrundgeving: Kanningar vísa, at veðurlagsbroytingarnar eru menniskjuskaptar

Hóttanargrundgeving: Um tiltøk ikki verða sett í verk at minka CO2-útlátið við 15% innan ár x, verður ómøguligt at venda gongdini.

Eydugrundgeving: Um vit taka okkum saman nú, er góður kjansur fyri at venda gongdini

Ottgrundgeving: Gongdin í CO2-útlátinum endar við at týna okkum øll

Mongdargrundgeving: Vit hava ikki fiskað nógv meira, enn fiskifrøðingarnir hava mælt til, og kortini er ríkiligt av fiski til

6. Dømi (highlights)

Tosa til hugflog og kenslur, brúka dømi, søgur, metaforar o.t. úr gerandisdegnum, so áhoyrararnir kenna seg aftur. Góð og relevant eru dømi eru gull verd, tey standa ofta eftir í minninum aftaná

7. Hugsað grundgeving ímóti (highlights)

Fyri at sláa boðskapin fastan, finn evt. eina (ella fleiri) grundgeving(ar) ímóti tínum sjónarmiði, og vís aftur, eina fyri og aðra eftir (brúka evt. óbeinleiðis dispositiún, sí niðanfyri).

8. Samanumtøka

Samantøka er hæddarpunkt í framløguni. Sker alla framløguna niður í ein ella fáar setningar. Tak stutt samanum, endurtak boðskapin, pástandin og/ella poengini, nevnið fyrir og vansar, t.d. í eini talvu, sum áhoyrararnir kunnu gera viðmerkingar til

9. Endi

Tað er umráðandi at enda væl, tí her verður úrslitið ella eftirspælið oftast avgjørt. Seinastu orðini standa ofta greiðast í minninum hjá áhoyrarunum aftaná. Um tú ikki hefur tikið samanum, enda so framløguna við at reksa poengið (um fleiri, nevnið ikki fleiri enn trý tey mest týðandi; áhoyrararnir gloyma tey, um tey eru ov nógv). Ella enda við einum vælhóskandi setningi, sum sigur alt ella gevur okkurt at hugsa um. Trív aftur í tað, tú segði í innganginum, evt. sum eitt svar upp á ein spurning. At knýta byrjan og enda saman virkar ofta væl. Ein yrking, eitt vers, ein sangur ella tílíkt kann rigga væl. Tú kanst eisini leggja upp til onkra víðari hending, hvat áhoyrararnir kunnu gera ella tílíkt. Brúka hugflogið!

Um tú hefur tikið samanum, er nógv mikið at enda stutt, t.d. við áðurnevnda setningi.

Legg upp fyri evt. spurningum frá áhoyrarunum.

Enda ongantíð við at siga, at tú ikki veitst. Syrg fyri at fáa seinasta orðið – runda av, tá seinasti evt. spurningur frá áhoyrarunum er svaraður.

10. Handritsformur

Finn ein handritsform, sum passar til tín og til innihaldið.

Óbeinleiðis dispositión – vælegnað til kjakstøður

1. Inngangur – finn okkurt, sum virkar væl
2. Vís aftur grundgevingar hjá mótpartinum – eina fyri og aðra eftir
3. Nevn egnar grundgevingar – lýs tær við sigandi dømum
4. Set fram egnan pástand ella sjónarmið
5. Tak samanum egnu grundgevingar og sjónarmið
6. Enda

Handrit

Ymisk handrit eru til ymisk endamál, og ymiskt er, hvat fellur einum best. Men tað er eisini ein spurningur um vana.

Eitt gott handrit skal:

- Geva tryggleika
- Stuðla minninum, so framløgan ikki nýtist at vera upplestur
- Geva gott yvirlit, so til ber at leypa runt í handritinum um neyðugt
- Kunna broytast. Um tíðin gongur undan, skal lættliga bera til at leypa okkurt um – ella at venda aftur til eitt evni og greiða betur frá tí, um neyðugt.

Her eru nøkur dømi um ymisk handrit til ymisk endamál, og sum á ymiskan hátt lúka krøvini omanfyri:

Mind Map

Øll framløgan á einum pappíri – høvuðsevnið í miðjuni, undirevnini rundanum

Brúka høvuðsorð, høvuðstøl og tekningar, og brúka ymsar litit

Fylg sólini, set nummar á punktini

Mind Map er eitt sera smidligt handrit, ið gevur stórt frælsi at leggja fram

Krevur venjing at gera og brúka

Leita eftir mind map á www.google.com, her eru nógv góð dømi

Høvuðsorðahandrit

Fleiri smá kartonkort í ymiskum litum, t.d. ymiskar litir til ymisk evni. Lat seinastu síðuna hava ein lit fyri seg, so tú altíð finnur hana, um tú kemur í tíðarneyð og mást enda framløguna skjótt.

Set síðutal á kortini.

Brúka høvuðsorð og set smáar tekningar í breddan.

Skriva partar av framløguni orðarætt, t.d. inngangin (kom sterkt), pástandin (fá boðskapin fram) og endan (far sterkt).

Høvuðsorðahandritið er eisini eitt sera smidligt handrit, ið gevur stórt frælsi at leggja fram

Liðugt orðað handrit

Vanligt A5-ark (A4 kann brúkast, um tú stendur við eitt borð, har pappírið kann liggja á), og bókstavir, ið eru lættir at lesa og skrivaðir í hóskaði skriftstødd. Ikki ov langar reglur.

Framløgan er orðarætt endurgivin.

Møguleiki er at gera burtur úr orðingum, t.d. orðaspølum, og at lúka klichéir og innantóm orð burtur.

Størsti *vansin* er, at tú kanst virka bundin av handritinum.

Vandi er eisini fyri at tosa *skriftmál* heldur enn talumál

Tú kanst *fyrifyrgja* hesum vansom við at:

- Seta ymisk tekin í handritið og brúka komma, punktum, reglubrot v.m. á yvirdrivnan hátt og soleiðis, at tað passar inn í taluháttin heldur enn at vera málsliga korrekt
- Frámerkja steðgir
- Undirstrika orð, sum tú vilt leggja dent á, t.d. við øðrum liti
- Gera frámerki, um setningar eru, sum tú vilt leggja serligan dent á
- Venja ofta, so tú ert so lítið bundin sum móguligt – og soleiðis at tú veitst, at tað riggar at brúka handritið í praksis

At skriva alla framløguna niður er ein góð fyrireiking og stuðlar minninum. Eini góð ráð eru tí at gera eitt liðugt orðað handrit fyrst, og síðani Mind Map ella høvuðsorðahandrit, sum tú brúkar, tá tú heldur sjálva framløguna.

Karmar

Karmar er alt tað, sum liggur uttanfyri sjálvt handritið og teg, men sum eisini hevur týdning fyri framløguna.

Hjálparamboð

Hugsa um, hvønn framløguhátt tú vilt brúka.

Ein góð, livandi frásøgn uttan hjálparamboð kann geva eina heilt serliga uppliving við tær í fokus, og tað at tekna á eina talvu kann geva meira rørlu og lív enn t.d. ein power point framløga.

Men vit fáa sum útgongustøði meira við av tí, vit síggja og hoyra enn tí, vit bara hoyra, sí talvuna niðanfyri. Tí eru eyðsýndir fyrimunir við at *vísa* og *sigja* ein boðskap, serliga um hann er torskildur ella um samanhangir eru, sum trupult er at fáa skil á. Minst bara til, ikki at vísa ov langar setningar ísenn; být tá heldur handritið ella pappír út áðrenn.

Effektir við AV-tólum kunnu bera nógvar upplýsingar við fáum orðum og rigga væl til at vísa tøl, grafar, myndir, hendingar v.m. Men – um tú brúkar AV-tól - minst til at sløkkja, tá tú tosar um annað enn tað, tú vísir, ella t.d. um umrøða ella spurningar eru. Tað er troyttandi at hava somu, gomlu myndina hangandi, meðan tú tosar víðari um eitt heilt annað evni. Tað riggar heldur ikki væl at hava ein tóman skerm hangandi, serliga um tú stendur frammanfyri og roynir at tosa og verja eyguni samstundis. Sløkk so heldur!

Vert er at hava í huga, at AV-tól skapa frástøðu millum teg og áhoyrararnar, serliga um tú brúkar tey alla tíðina ella uttan greitt endamál. Tí skalt tú ongantíð byrja og enda eina framløgu við AV-hjálpartólum.

Um tíð er, kanst tú fáa áhoyrararnar meira virknar, um tú gevur teimum smáar uppgávur undir framløguni ella letur tey arbeiða í bólum. T.d. um tað er eitt evni, sum tey skulu hava ”undir neglirnar”. Tá ber eisini til at velja ein meira samskiptandi framløguhátt og t.d. royna at arbeiða saman fram ímóti eini felags niðurstøðu. Hetta krevur nóg av tær, sum hevur framløguna, og riggar best, um áhoyraraskarin er lítil.

Innrætting

Kanna frammanundan, hvar framløgan skal haldast, hvussu hølini eru, hvussu borðini standa, um røðarapallur, hvat gólvpláss er, mikrofonir, AV-tól osfr.

Um tað ber til, bið so um teir karmar, ið passa tær best undir givnu umstøðunum – tað er vanliga ikki ov nógv at biðja um. Er t.d. eingin røðarapallur, bið so um ein, um tú vilt tað.

Klæðir, rødd og kroppur

Við klæðunum vísir tú virðing fyri áhoyrarunum. Lat teg tí í eftir umstøðunum. Tað gert tú við at kunna teg um áhoyrararnar frammanundan. Hevur tú onga hómung, so er ein penur jakki og niðurdeilur ella buksur altíð ok. Ein penur jakki og cowboybuksur kunnu væl brúkast, um málbólkurin er blandaður.

Tað er behagiligari at lurta eftir eini djúpari enn eini snjallari rødd . royn tí at finna ein djúpan, men tó natúrligan tóna. Tosa ikki ov títt, og minst til at steðga á við hvørt.

Er tað trupult hjá tær at minnast til hetta, tekna so onkur smá merki í handritið hjá tær at minna teg á hetta ymiska, t.d. nær tú skalt tosa harðari, spakuligari, skjótari, seinri, snjallari, djúpri, hava eygnakontakt, smílast osfr.

Vit minnast:

10% av tí vit lesa
20% av tí vit hoyra
30% av tí vit síggja
70% av tí, vit síggja og hoyra

Nervøsitetur

Ber teg at so natúrliga sum gjørligt. Um tú ert nervøs, áðrenn tú byrjar, anda djúpt inn nakrar ferðir og hugsa støðuna ígjøgnum. Visualisera - síggj teg sjálva standa framman fyri áhoyrarunum og halda framløguna, soleiðis sum tú helst vilt gera tað í veruleikanum. – At hava eina framløgu er sum at spæla sjónleik við tínum egna handriti. Men ikki yvirspæla!

Minst til, at tú ert ”á” longu áðrenn framløgan byrjar. Sit tí ikki og síggj ov nervøs út, men royn at hugsa positivt og bygg teg sjálva upp. Spenn og strekk hendurnar 2-3 ferðir, til tú kennir, at tú slappar av, t.d. meðan tú situr og bíðar eftir at skula ”á”. Gakk róliga upp til pallin ella hagar, sum tú skalt halda framløguna, og gev tær stundir, áðrenn tú byrjar.

Finn eina góða útgangsstøðu, áðrenn tú byrjar at tosa. Kenn, at tú hevur beinini fast og trygt á gólvinum (grounding – ven hetta heima áðrenn). Ansa eftir ikki at sveiggja aftur og fram á beinunum, so áhoyrararnir fáa sjóverk, og ikki hanga á røðarapallinum ella borðinum.

Ikki hyggja upp í loftið, at vindeyganum ella niður í borðið ella gólvið – hygg at áhoyrarunum. Órógvart tað teg at hava eygnakontakt, so hygg at pannuni – áhoyrarin kennir ikki mun. Ert tú bundin at handriti, finn so nakrar steðgir, har tú hyggur upp eina løtu, heldur enn at nikka upp og niður í heilum.

Minst til at bera orðini týðuliga fram. Lat munnin upp og tosa hart og týðuliga, ikki mutla.

Flyt pennar, hálsketur o.t., so tú ikki situr og klikkir ella ger aðrar nervøsar rørslur.

Steðgar tú upp, so tak tað róligt, tíðin kennist longest fyri tær sjálvari. Byrja umaftur haðani tú misti teg burtur.

Tá tú endar, gev tær stundir at taka ímóti reaktiónini hjá áhoyrarunum – ikki skunda tær aftur á pláss. Tú ert ”á”, til áhoyrararnir ikki síggja teg longur. Um tú rullar við eygunum ella á annan hátt vísir ”áh, gott tað er yvirstaðið”, kanst tú oyðileggja virkningin av framløguni.

Besti heilivágurinn móti nervøsiteti er venjing. Ven framløguna fleiri ferðir áðrenn. Ven so veruleikakent sum gjørligt, tvs. statt uppi, og um tað ber til, bið onkran lurta eftir – ella enn betri: sjónbanda teg.

Nervøs eyðkenni	Fyribyrging
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ruggar ella sveiggjar aftur og fram 2. Tosar sum ein kappkoyrari fyri at blíva liðug sum skjótast 3. Nertir við andlitið, koyrir fingrarnar gjøgnum hárið, pilkar við hálsbandið, leggur hondina fyri munnin 4. Spælir/pilkar við pennin, prýðislutir ella handritið 5. Starir upp í loftið, vindeygað v.m. fyri at sleppa undan eygnakontakt 6. Skapar tær og flennir býtt, tá tú gert feilir ella ikki kennir tegvæl 7. Ger týðulig øh-ljóð, smaskar (kemur ofta fyri) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Statt fast og trygt á báðum fótum (grounding) 2. Skriva tíðir á handritið – ella merki, sum vísa, at tú skalt seta tíðina niður 3. Avtala við teg sjálva, at hendurnar ikki skulu brúkast til annað enn viðkomandi gestik 4. Hav bara neyðugu amboðini við tær til framløguna, og lat tey liggja burtur frá tær, til tú skalt brúka tey 5. Ven teg við at hyggja at ymiskum áhoyrarum. Tekna áminningarmerki í handritið 6. Um tú gert feilir, so steðga á eina løtu – tíðin kennist longst hjá tær sjálvari. Byrja umaftur, har tú fórst skeiv, ella improvisera. Tú yvirlivir! 7. Ven teg við at steðga á uttan at geva ljóð frá tær. Hugsa um hetta í gerandisdegunum

Vinnaraeyðkenni	Taparaeyðkenni
<ul style="list-style-type: none"> - Livandi, skiftandi rødd - Týðulig, ágrýtin úttala (artikulatióin) - Fast eygnabrá, eygnakontakt við áhoyrararnar - Fastur kropsburður - Ágrýtin gestikulatióin (rørslur við hondum o.ø.) 	<ul style="list-style-type: none"> - Monoton rødd - Ógreið úttala (artikulatióin)

Les meira í *Om argumentation - Retorik der flytter stemmer (1994)*, sí undir Keldur aftast í faldaranum.

Frá hugskoti til liðugt handrit

1. Fá upplýsingar um, hvar framløgan skal vera, og í hvørjum sambandi (aðrir framløguhaldarar, karmar osfr.)
2. Fá upplýsingar um málbólkin
3. Ger tær greitt, hvat endamálið við framløguni er (há tær og há áhoyrarunum)
4. Savna tilfar, finn hóskandi orðatøk, hugtøk, kut úr tekstum osfr.
5. Hugaroka á pappír ella talvu, brúka Mind Map ella annan hátt
6. Ger av, hvussu nógv tú vilt fylla í framløguna í mun til tíðina, tú hevur
7. Skipa hugtøkini, vel eignaða dispositión og/ella brúka uppmerksemiskurvina. Tryggja tær, at boðskapurin er greiður, og at tú brúkar hóskandi highlights á hóskandi støðum
8. Ger handritið. Ein góð loysn er fyrst at gera eitt liðugt orðað handrit, og síðani Mind Map ella høvuðsordahandrit at brúka til sjálva framløguna
9. Ger av, um tú skalt brúka hjálparamboð – og fyrireika hetta væl
10. Royn framløguna í verki. Fá onkran at lurta ella sjónbanda hana.
11. Laga framløguna endaliga til.

Til seinast....

Ein framløga er ein heild. Innihald, skipan, karmar og tann, sum hevur framløguna, skulu vera ein samanhangandi eind – og allir partar krevja umhugsni, venjing og at verða lagað til umstøðurnar. MEN..... brúka hjálparamboðini og ráðini omanfyri við máta. Tað er umráðandi, at tú kennir teg væl við tí, sum tú gert. Ven teg av við óvanar, og brúka tað, sum tú hevur, rætt. Men gloym ikki at vera tú sjálv. Ikki broyta, so tú ikki longur kennist við teg sjálva. Áhoyrararnir skulu síggja teg sum ein heilan persón – partar skulu ikki vera so instuderaðir, at teir ikki hanga saman við restini. Tað týðningarmesta er fyrireiking, fyrireiking, venjing, venjing og venjing.

Keldur

Tilfarið í faldaranum er tikið úr undirvísingartilfari, sum Ingibjörg Berg hevur sett saman. Tilfarið er bygt á hesar bøkur:

Andersen, Kirsten og Jensen, Claus Bekker: Mind Mapping. Menemosyne Kurser og forlag 1998.

Evan-Jones, John: Fake it till you make it. Grad-U8 Press Ltd. 2001.

Fleming, Leslie og Ingemann, Bruno: Faglig formidling. Roskilde Universitetsforlag 2003.

Jørgensen, Charlotte; Kock, Christian; Rørbech, Lone: Om argumentation – Retorik der flytter stemmer. Gyldendal 1994.

Lund, Anne Katrine: Mundtlig formidling. Frydenlund 1997.

Pedersen, Karsten: Offentlig kommunikation i teori & praksis. Handelshøjskolens Forlag 2003.

Spence, Gerry: Få ordet i din magt. Egnot 1996.